

Nieuwe relaties: van verlies naar nieuw samenzijn Danny Verstraeten

1 Samenvattend overzicht van het artikel

Een nieuwe relatie is steeds een complex gebeuren. Het toneelstuk 'Gouwe handjes' van Haye Van der heyden geef de facetten van het proces aan dat een zakenman door maakt na de dood van zijn echtgenote: ontredde, zelfverwaarlozing, reacties van de omgeving, het blijvend aanwezig zijn van zijn overleden echtgenote in gedachten. Alles wordt anders voor hem als hij van iemand anders gaat houden en ermee denkt te huwen. Vriendschapsrelaties worden aanvaard, moeilijker wordt het bij een bijzonder-geprivilegeerde relatie.

Er is de ontredde na het verlies (door dood of door relatiebreuk): er is heel wat rouw'arbeid' te verrichten waarbij dankbaarheid om wat was, eigen krachten, steun van anderen en van God kunnen behulpzaam zijn. Dit werk is zeer belangrijk om alle verlieservaringen vaak op zeer verscheiden manier om te buigen tot overlevingsstrategieën.

In dit rouwproces spelen veel 'personages' hun rol. Daarbij is de omgeving heel belangrijk: de omstaanders hadden een eigen relatie met de overledene die blijft doorspelen in de omgang met de overlevende. Hun steun mag niet betuttelend worden. Hun 'mening' wordt door de persoon daarbij niet vaak afgetoetst aan wat hij of zij zelf denkt, maar aan wat de afwezige zou denken of wensen... De rouwende staat eenzaam in dit moeizaam proces met een zeer drukke(ende) omgeving.

Vroeg of laat kan de vraag opdoemen: is er plaats voor een nieuwe relatie? En dit vooral als de eigen situatie als zeer eenzaam wordt ervaren. Heel 'toevallig' kan iemand in het vizier komen, soms gaat iemand er zelf naar op zoek. Een nieuwe relatie zal dan ook eventueel verandering brengen in een intussen gevonden 'modus vivendi' (manier om te leven). Maatschappelijk wordt deze nieuwe relatie bij oudere personen meer getolereerd dan vroeger. Het belangrijkste erbij is: opent deze nieuwe relatie een deur voor geluk en perspectief?

Daarbij zijn pro's en contra's. Positief is: weer ergens in gezelschap naar toe kunnen gaan; iemand die je problemen kan delen en oplossen; weer echt mee tellen; lichamelijke intimiteit kunnen delen. Je voelt zelf aan wanneer je er klaar voor bent. Ervaar je de situatie niet als ontrouw of gebrek aan loyaliteit tegenover je vroegere partner? Ben je sterk genoeg om de reacties van je 'achterban' te trotseren? Hoe zie je plaats van (klein)kinderen (bij beiden). Bekijk je de zaak ook financieel? En hoe zit het met je zelfbeeld? Je eigen lichaam is niet meer wat je vroeger was. Valt alles nogal mee, dan blijft dé vraag: in welke mate zal de nieuwe relatie de eigen vrijheid en zelfstandigheid beperken? Het kan niet de bedoeling zijn de zorg die je tegenover de vroegere partner opnam, nu gewoon over te dragen op de nieuwe. Stel dat er heel wat positieve ervaringen zijn bij het ontdekken van een nieuwe partner, denk dan aan gunstige voorwaarden voor een nieuwe start: je bent zelf niet al te behoeftig; haast en spoed is...; heb je een positief zelfbeeld? En weet dat vriendschap ook een meerwaarde is. Een nieuwe relatie móet niet, ze is geen maatwerk!

Aan een mogelijke nieuwe relatie dient ‘gewerkt’ te worden, want ze komt nadat beiden hun eigen ‘geschiedenis’ achter zich hebben en die blijft doorspelen. Bij sommigen zal dit verleden sterker blijven hangen dan wat de toekomst als nieuws kan betekenen. Vind je ook het evenwicht tussen nabijheid en zelfstandigheid? Is de relatie gelijkwaardig? Openheid en communicatie blijven belangrijk. De auteur besluit: Een nieuwe (partner-)relatie na verlies is geen must,. Vriendschap met mensen kan leven vervullend zijn. Maar een ‘nieuwe relatie’ kan ‘een gouden randje’ aan de gekwetste toekomst toevoegen.

2 Methodische suggesties

* De uitwerking van dit artikel concentreert zich rond het verlies van een partner door overlijden en de vraag of er nadien openheid kan zijn op een nieuwe relatie. Daarbij worden alle gevoelens en te overwegen aspecten heel duidelijk en herkenbaar beschreven. Veel daarvan komt overeen met wat mensen ervaren in de ‘rouwarbeid’ na een echtscheiding.

* Het is best mogelijk dat in jouw groep mensen aanwezig zijn die heel sterk betrokken zijn bij al dan niet nieuwe relatie na een overlijden of echtscheiding. De openheid in een groep moet toelaten dat zij er over kunnen spreken als zij dat wensen en dat ze de volle zekerheid hebben dat alles ‘binnen de groep’ blijft. De gespreksleider/ster waakt erover dat er niets afgedwongen wordt, dat er een vrij en open sfeer is en verwoordt eventueel ter gelegener tijd dat de vertrouwelijkheid van het gesprek nergens geschonden mag worden.

* Niet uitgewerkt is de gedachte dat er niet alleen een zekere tolerantie, maar soms zelfs een zekere onuitgesproken druk uitgeoefend wordt in onze samenleving om niet alleen te blijven na overlijden en vooral na echtscheiding. Merkt iemand dat op, dan kun je dat gewoon beamen.

* Ook niet uitgewerkt is de hele problematiek rond al dan niet de mogelijkheid voor een nieuw kerkelijk huwelijk na een echtscheiding. De katholieke kerk aanvaardt deze niet. Maar als er na een kerkelijk huwelijksproces - dat heel ernstig is en daardoor wel enige tijd kan duren, maar dat financieel niet zo duur is als sommigen beweren - een uitspraak komt dat er ‘feitelijk nooit een huwelijk geweest is’ (b.v. doordat er geen vrije wil was bij de toestemming; of b.v. doordat een van de huwendes op dat moment ook een andere relatie had, dus bedrog), dan is er wél een kerkelijk huwelijk mogelijk. Want dan gaat het om een eerste en vrij kerkelijk huwelijk. In dit geval wordt in de kerkelijke uitspraak gezegd dat het vroeger gesloten kerkelijk huwelijk **nietig verklaard** is. Wat betekent dit? Ik citeer een tekst uit internet die het goed samenvat: **Nietigverklaring van een kerkelijk huwelijk**

De nietigverklaring van een kerkelijk huwelijk betekent dat het huwelijk wordt geacht nooit te hebben bestaan. Dit kan geëist worden door verschillende redenen, zoals onbekwaamheid, simulatie, onwetendheid, dwaling, list, onder voorwaarde getrouwd, onder dwang of ernstige vrees. De procedure om een nietigverklaring uit te spreken, omvat de verklaringen van beide partijen, de ondervraging van getuigen, het advies van deskundigen en een aanvullend gesprek.

* In het artikel wordt ook niet ingegaan op het onderscheid tussen gaan samenwonen en huwelijk (burgerlijk en eventueel ook kerkelijk). Best daar ter

vergadering ook niet te sterk op ingaan, want bij oudere personen spelen vaak financiële overwegingen een belangrijke rol. Sommigen zouden willen kerkelijk huwen, doch dit kan in België niet zonder vooraf een burgerlijk huwelijk. Een typisch ‘Belgische’ oplossing werd daarvoor soms gezocht door naar een kerk/kapel in Noord-Frankrijk te trekken voor het kerkelijk huwelijk. Een priester met Belgische nationaliteit mag wettelijk zo’n huwelijk niet voorgaan.

* Na echtscheiding als de andere partner nog leeft of na een overlijden willen samenwonenden of burgerlijk gehuwden die om financiële redenen niet kerkelijk kunnen/wensen te trouwen hun nieuwe relatie ook tegenover God soms echt beleven als een unieke levensband met trouw ‘in goede en kwade dagen’. Zij wensen m.a.w. in ‘huwelijksgezindheid’ te leven. Op sommige plaatsen zijn priesters/diakens bereid om daarbij voor te gaan in een kerkelijke gebedsviering. Het dient duidelijk te zijn dat er geen kerkelijk huwelijkssacrament gesimuleerd wordt. Maar waar ernstige voorwaarden voldaan zijn op menselijk vlak (bv. de vroegere partner het niet lastig maken; goede afspraken rond de kinderen, onderhoudsgeld voor de kinderen tijdig betalen, enz...) en waar de beide nieuwe partners hun relatie gelovig willen gedragen zien, kan zo’n aangepaste viering een sterke steun zijn waardoor het nieuwe koppel zich ook door de kerkgemeenschap gedragen weet om in ‘huwelijksgezindheid’ te leven. Het is het ‘pastoraal’ antwoord vanwege de Kerk op sommige situaties. Er is een uitgave met modellen voor gebedsvieringen met burgerlijk hertrouwe echtgescheidenen van de Dienst Gezinspastoraal, bisdom Brugge. Het is dus een aanvaarde praktijk in de katholieke kerk. Al is deze uitgave weinig gekend. *‘Ik laat u niet gaan, tenzij gij mij zegent’ (Gen. 32,27). Gebedsvieringen met hertrouwde echtgescheidenen.* Samengesteld door Geert Dedecker, Koen Vanhoutte en Denise Hoedt (eindredactrice), 2000, ringmap 128 blz.

3 Een paar aspecten uit het artikel ‘Een nieuwe relatie zelfbewust en vrij genieten’ Jan van Eck, relatietherapeut

zie: [Een-nieuwe-relatie-zelfbewust-en-vrij-genieten-relatietherapeut Jan van Eck](#)

Eerst verwerken, dan stralen

Het goed kunnen verwerken van verdriet om een verloren relatie is een rouwproces. Het is belangrijk om dit verdriet te erkennen en jezelf de ruimte te geven om het te voelen. Probeer niet te haasten om verder te gaan en je halsoverkop in een nieuwe relatie te storten. Gun jezelf de tijd. Het aangaan van een nieuwe relatie heeft het meest succes, als jij bewust bent van je verliesgevoelens en deze voldoende aandacht hebt gegeven. Hierdoor kun je je beter openstellen. Erken ook je eigen fouten. Het is tenslotte menselijk. Verantwoordelijkheid nemen voor de gevolgen van je eigen gedrag binnen je vorige relatie, leert je juist om daar nu veel bewuster mee om te gaan. Als je dit meeneemt tijdens het begin van een nieuwe relatie, zul je merken dat je beter in staat bent om je grenzen aan te geven, je gevoelens te uiten en jouw nieuwe liefde de ruimte te geven om

dit ook te doen. Bepaalde aangeleerde patronen die je jezelf uit zelfbescherming hebt aangeleerd, hebben in je nieuwe relatie geen functie meer. Alles is nieuw en open. Wees dan vooral jezelf. Als jullie oprecht naar elkaar zijn, dan begint de basis van vertrouwen. Op deze manier leer je elkaar ook goed kennen, met daarin alle imperfecties die jij en je partner hebben, want niemand is tenslotte perfect.

Begin eerst opnieuw met jezelf

Ken jij jezelf goed genoeg? Voordat je een nieuw avontuur in de liefde aangaat, zul je eerst op zelfontdekkingstocht moeten gaan. Een fijne relatie met jezelf opbouwen, zorg ervoor dat je beseft dat een leven alleen ook goed te doen is. Dit besef maakt je minder afhankelijk van een relatie. Het gaat erom dat jullie elkaar aanvullen en genieten van al het moois dat jullie samen hebben. Er zijn genoeg mensen die uit angst voor het alleen zijn, te lang in een ongezonde relatie blijven. Misschien is dat jou ook overkomen en wil je nu alles anders doen? Gun jezelf dan ook die tijd en ruimte om te ervaren dat jij je prima redt in je eentje. Als een nieuwe liefde zich dan voordoet, zul je zien hoe onverwachts dit kan zijn, maar wel vanuit een stevige basis van wie jij werkelijk bent. Is dat niet de allermooiste start?

4 Gebedsmoment

1 Beluister het lied Kom, God, en schrijf uw naam

[Lied 792: Kom God en schrijf Uw naam | Petrus in het land | KRO-NCRV](#)

- 1

Kom, God, en schrijf uw eigen Naam
als licht over ons uit!
De Naam die dag en nacht vooraan,
de hoogste weg wijst om te gaan,
de Naam die liefde luidt.
- 2

O God die al uw liefde hecht aan wie van liefde leeft,
omvat de trouw hier toegezegd.
Dat Gij uw zegen op ons legt
uw vrede aan ons geeft.
- 3

Verlaat niet wat uw hand begon,
o God, ontbreek ons niet!
Straal in ons leven als de zon,
Gij van de liefde zelf de bron,
de adem van ons lied!
- 4

Laat zonneklaar te lezen zijn uw beeld, in ons geprent.
Gij komt en schenkt de beste wijn
waar wij elkaar tot zegen zijn,
tot liefde voorbestemd.

2 Een woord uit de Bijbel: Gen. 2, 15 en v.

¹⁵ De HEER God bracht de mens dus in de tuin van Eden, om die te bewerken en erover te waken. ¹⁶ Hij legde hem het volgende verbod op: ‘Van alle bomen in de tuin mag je eten, ¹⁷ maar niet van de boom van de kennis van goed en kwaad; wanneer je daarvan eet, zul je onherroepelijk sterven.’

¹⁸ De HEER God zei: ‘Het is niet goed dat de mens alleen is, Ik zal een helper voor hem maken die bij hem past.’ ¹⁹ Toen vormde Hij uit aarde alle in het wild levende dieren en alle vogels, en Hij bracht die bij de mens om te zien welke namen de mens ze zou geven: zoals hij elk levend wezen zou noemen, zo zou het heten. ²⁰ De mens gaf namen aan al het vee, aan alle vogels en alle wilde dieren, maar hij vond geen helper die bij hem paste. ²¹ Toen liet de HEER God de mens in een diepe slaap vallen, en terwijl de mens sliep nam Hij een van zijn ribben weg, en Hij sloot het lichaam weer op die plaats. ²² Uit de rib die Hij bij de mens had weggenomen, bouwde de HEER God een vrouw en Hij bracht haar bij de mens. ²³ Toen riep de mens uit:

‘Dit is ze! Mijn eigen gebeente,
mijn eigen vlees en bloed.
Vrouw wordt zij genoemd,
genomen uit een man.’

²⁴ Daarom maakt een man zich los van zijn vader en moeder en hecht hij zich aan zijn vrouw, en zij zullen één lichaam zijn.

²⁵ Beiden waren ze naakt, de mens en zijn vrouw, maar ze schaamden zich niet voor elkaar.

3 Voorbeden (naar H. Oosterhuis in *Bid om vrede*) – vooraf afspreken wie voorbidt

1 God, het is uw werk en uw belofte, als er liefde wordt gevonden in deze wereld, als er gemeenschap tussen mensen mogelijk is.
Wij bidden U, dat wij als man en vrouw, als vriend en naaste, ons mogen spiegelen aan de eerbied, waarmee uw zoon Jesus Christus zijn medemensen heeft liefgehad; opdat wij in zijn geest gelukkig worden en geloven, dat Gij de bron van alle liefde zijt, de liefde zelf, onze God en onze Vader.

2 Gij die de mensen man en vrouw geschapen hebt, Gij weet dat het niet goed is om alleen te zijn. Vernieuw dan uw verbond van mens tot mens, en schep verbondenheid van hart tot hart. Toch bidden U ook voor zij die alleen door het leven gaan, dat zij in vriendschap met velen verbonden, levensvervulling vinden en in de inzet voor de bredere gemeenschap zich ontplooiën tot aimabele mensen.

3 Gij gunt aan alle mensen hun geluk. Gij roept ons in dit leven, om voor anderen te bestaan en vrede te vinden. Wij bidden U voor hen die zo zijn, dat zij als man hun geluk niet vinden bij een vrouw, of als vrouw niet bij een man, maar naar een andere vriendschap zoeken, die voor hen werkelijker is en meer betekent.

Slotgebed (samen)

God, Gij zijt met hart en ziel aan de mensen getrouwd, Gij hebt U verbonden met ieder van ons. Wij bidden U, dat wij in goede en in kwade dagen uw trouw mogen ervaren ook als we alleen door het leven gaan. En dat wij in uw naam de kracht zullen vinden, om hen die ons gegeven zijn lief te hebben en te eren, bij te staan en trouw te blijven levenslang. **Amen.**

Aan- en opmerkingen aan guido.debonnet@skynet.be